

شیوه‌نامه تشکیل و اجرای دوره‌های پژوهشی پسادکتری دانشگاه اصفهان

مقدمه

استفاده از ظرفیت دانش‌آموختگان بانگیزه و آشنا به دانش روز دوره دکتری در توسعه علم و فناوری کشور ضرورتی انکارناپذیر برای کشور و دانشگاه‌های تراز اول است. گسترش و برقراری دوره‌های پژوهشی پسادکتری، در پیشبرد مرزهای دانش، حل مشکلات اساسی صنعت و جامعه، و توسعه علوم و فناوری‌های نو در کشور نقش مؤثری دارد. از این رو شیوه‌نامه تشکیل، اجرا و پایش دوره‌های پژوهشی پسادکتری به منظور پرورش و ارزیابی توان پژوهشگران و حصول اهداف کیفی دانشگاه در حوزه پژوهش و فناوری به شرح ذیل تدوین می‌شود.

ماده ۱: اهداف

۱. کمک به مسئله‌محور و تقاضامحور کردن فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه
۲. کمک به پرورش پژوهشگران موردنیاز استان و کشور
۳. کمک به افزایش توان و مهارت‌های پژوهشی پژوهشگران دارای مدرک دکتری تخصصی (با اولویت دانش‌آموختگان دانشگاه اصفهان)
۴. استفاده از ظرفیت‌های پژوهشی موجود در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی به منظور تأمین نیازهای پژوهشی استان و کشور
۵. کمک به توسعه دانش و خلاقیت علمی در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و رسیدن به مرزهای جدید علمی
۶. ارزیابی توان علمی - پژوهشی پژوهشگران برای همکاری در طرح‌های پژوهشی یا جذب در مؤسسات آموزشی - پژوهشی
۷. کمک به پیاده‌سازی نقشه راه و مأموریت‌های پژوهشی اعضای هیئت علمی دانشگاه اصفهان

ماده ۲: تعاریف

۱. **دوره:** دوره معین پژوهشی است که در آن دانش‌آموخته دکتری - در صورت احراز شرایط حداقلی لازم - با نظارت یک عضو هیئت علمی - با حداقل مرتبه دانشجویی واجد شرایط علمی لازم - به فعالیت‌های پژوهشی هدفمند می‌پردازد.
۲. **پژوهشگر پسادکتری:** فردی با مدرک دکتری تخصصی (Ph.D.) است که حداکثر دو سال از زمان فراغت از تحصیل او گذشته و واجد شرایط کیفی لازم برای ورود به دوره پسادکتری باشد و در این شیوه‌نامه **پژوهشگر** نامیده می‌شود.
۳. **استاد میزبان:** عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان است که به‌عنوان مجری اصلی طرح پژوهشی مصوب دانشگاهی، مسئولیت هدایت و راهنمایی فعالیت‌های پژوهشگر و نظارت بر آنها را بر عهده دارد.
۴. **کارگروه پسادکتری دانشگاه:** شورایی متشکل از معاون پژوهش و فناوری دانشگاه (رئیس کارگروه پسادکتری دانشگاه)، معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، مدیر امور پژوهشی (دبیر کارگروه پسادکتری دانشگاه)، مدیر ارتباط با صنعت و جامعه، رئیس یا معاون پژوهشی دانشکده یا پژوهشکده مربوط، و مدیر گروه آموزشی یا پژوهشی مربوط است که در این شیوه‌نامه **کارگروه** نامیده می‌شود.
۵. **سازمان حامی:** دستگاه دولتی یا غیردولتی است که پژوهشگر در صدد حل مشکل آن یا در حال انجام طرح پژوهشی آن است و این دستگاه حمایت لازم را برای انجام طرح بر عهده دارد.

ماده ۳: انواع دوره‌های پسادکتری

نوع ۱: با حمایت معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری (صندوق حمایت از پژوهشگران و نوآوران) و دانشگاه به صورت مشترک برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود.

نوع ۲: نوع دوم از دوره‌های پسادکتری براساس تقاضای همکار هیئت‌علمی (دارای طرح برون‌دانشگاهی منجر به قرارداد با دانشگاه) برنامه‌ریزی می‌شود. پژوهشگر پسادکتری برای کمک به اجرای طرح و با تأیید مجری طرح انتخاب می‌شود.

نوع ۳: این دوره مختص پژوهشگری است که براساس توانایی و قابلیت علمی یک عضو هیئت‌علمی، به‌عنوان دستیار تحقیقاتی و آموزشی او یا در راستای سیاست‌های دانشگاه برای تقویت شاخه‌های علمی خاص جذب می‌شود.

ماده ۴: شرایط پژوهشگر پسادکتری

الف) شرایط عمومی

۱. دارای مدرک دکتری تخصصی از دانشگاه‌ها و مؤسسات تأییدشده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (دانشگاه‌های سطح ۱ و ۲ کشور) باشد؛
 ۲. از صلاحیت‌های عمومی لازم برخوردار باشد و منع قانونی در همکاری با دانشگاه نداشته باشد؛
 ۳. از عضو هیات علمی واجد شرایط در دانشگاه اصفهان پذیرش داشته باشد؛
 ۴. فاصله زمانی بین فراغت از تحصیل در مقطع دکتری و شروع دوره پسادکتری پژوهشگر نباید بیش از دو سال باشد؛
 ۵. سوابق پژوهشی، رشته و گرایش تحصیلی پژوهشگر با طرح پژوهشی ارائه‌شده و زمینه تخصصی فعالیت عضو هیئت‌علمی دانشگاه اصفهان منطبق باشد.
- تبصره ۱: درخواست متقاضیانی که از زمان اخذ مدرک دکتری آنها بیش از دو سال (و کمتر از سه سال) گذشته باشد، در صورتی که سوابق علمی برجسته داشته باشند در کارگروه بررسی می‌شود.

ب) شرایط اختصاصی پژوهشگر

۱. پسادکتری نوع ۱: مطابق با آیین‌نامه‌های مربوط به معاونت علمی و فناوری و صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور؛
 ۲. پسادکتری نوع ۲: دارای سابقه حداقلی در زمینه طرح‌های کاربردی و چاپ مقالات علمی - پژوهشی بین‌المللی و داخلی متناسب با موضوع طرح پژوهشی؛
 ۳. پسادکتری نوع ۳: داشتن حداقل دو مقاله علمی - پژوهشی معتبر با نمایه ISI (رشته‌های علوم پایه و فنی مهندسی) و چهار مقاله علمی - پژوهشی در مجلات داخلی دارای مجوز از وزارتین و نمایه‌شده در ISC با مرتبه کیفی Q1 و Q2 (رشته‌های علوم انسانی)؛
- تبصره ۲: دانش‌آموختگان رتبه اول و دانش‌آموختگانی که دانشجوی نمونه کشوری بوده‌اند، در اولویت قرار می‌گیرند.

ماده ۵: شرایط استاد میزبان

پسادکتری نوع ۱

مطابق با آیین‌نامه‌های مربوط به معاونت علمی و فناوری و صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور

پسادکتری نوع ۲

۱. استاد میزبان باید حداقل دارای مرتبه علمی استادیاری باشد، چهار سال سابقه خدمت داشته و در وضعیت استخدامی رسمی - آزمایشی باشد.
۲. استاد میزبان در زمان ارائه تقاضا باید حداقل راهنمایی دو دانشجوی کارشناسی‌ارشد را به اتمام رسانده باشد.
۳. جذب و انعقاد قرارداد طرح پژوهشی برون‌دانشگاهی (با تأیید دفتر ارتباط با صنعت و جامعه دانشگاه) که مبلغ پرسنلی طرح مطابق با مفاد ماده ۸ این شیوه‌نامه بتواند حق‌الزحمه و هزینه‌های پژوهشگر را پوشش دهد.

پسادکتری نوع ۳

۴. استاد میزبان باید حداقل در مرتبه علمی دانشیاری باشد که با تأیید و ابلاغ رسمی معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه می‌تواند مسئولیت راهنمایی یک پژوهشگر پسادکتری را برعهده گیرد.
 - تبصره ۳: یک دانشیار حائز شرایط می‌تواند به صورت مشترک با یک عضو هیئت علمی با مرتبه استادیاری مسئولیت راهبری یک پژوهشگر را به عهده بگیرد.
 ۵. استاد میزبان باید ترفیع سالیانه خود را در سه سال منتهی به زمان درخواست دریافت کرده باشد.
 ۶. استاد میزبان باید براساس امتیازات کسب شده، مطابق با دستورالعمل محاسبه اعتبار پژوهشی اعضای هیئت علمی جزء ۲۰ درصد اول اعضای هیئت علمی دانشگاه باشد.
 ۷. استاد میزبان باید در زمان ارائه درخواست، راهنمایی حداقل دو رساله دکتری را به اتمام رسانده باشد.
 ۸. استاد میزبان نباید در سه سال منتهی به درخواست براساس گزارش مبادی مربوط، تخلف پژوهشی و علمی اثبات شده داشته باشد.
 ۹. علاوه بر شرایط یادشده، سیاست‌های کلان دانشگاه در زمینه ارتقاء کیفیت پژوهشی در تخصیص ظرفیت لحاظ خواهد شد؛ بنابراین گروه‌های آموزشی هدف بنا به پیشنهاد معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه و تأیید هیئت رئیسه دانشگاه تعیین می‌شوند.
 ۱۰. حداکثر تعداد پژوهشگر فعال تحت پوشش عضو هیئت علمی واجد شرایط یک نفر است.
- تبصره ۴: در شرایط خاص و برای رشته‌های تحصیلی مدنظر دانشگاه و استادانی که در زمره ۵٪ اول استادان دانشگاه به لحاظ عملکرد پژوهشی باشند، مجموع تعداد پژوهشگر فعال تحت پوشش (از نوع اول و سوم) می‌تواند تا دو نفر افزایش یابد. معیار تعیین ۵٪ اول استادان دانشگاه، امتیازات کسب شده اعضای هیئت علمی مطابق با آخرین شیوه‌نامه گزینش اعضای هیئت علمی مصوب هیئت رئیسه دانشگاه است.

ماده ۶: مدارک لازم

۱. پیشنهادیه تحقیق با جزئیات کامل
۲. کارنامه علمی شامل: مشخصات کامل فردی، مشخصات مدارج تحصیلی، فهرست تحقیقات پیشین، انتشارات، فعالیت‌ها و مسئولیت‌های علمی - اجرایی
۳. ارائه مدارک و مستنداتی که در تشخیص دقیق‌تر دانشگاه برای پی بردن به توانایی علمی داوطلب مؤثر باشد.
۴. نامه توجیهی استاد میزبان با تبیین دقیق و روشن دلایل انتخاب پژوهشگر مدنظر

ماده ۷: مراحل درخواست و ثبت نام پژوهشگر

پسادکتری نوع ۱

۱. مطابق با آیین‌نامه مربوط در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور
- ### پسادکتری نوع ۲ و ۳
۲. ارسال درخواست رسمی به همراه کپی قرارداد طرح پژوهشی و رزومه پژوهشگر از طرف استاد میزبان به دفتر ارتباط با صنعت و جامعه (پژوهشگران نوع ۲)
 ۳. ارسال درخواست رسمی به همراه رزومه پژوهشگر از طرف استاد میزبان به دفتر مدیر امور پژوهشی دانشگاه برای طرح در کارگروه (پژوهشگران نوع ۳)
 ۴. بررسی درخواست در کارگروه و تأیید جذب پژوهشگر در صورت احراز شرایط لازم
 ۵. انعکاس رأی کارگروه به معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه برای انجام فرایندهای اداری لازم و ابلاغ به استاد، گروه آموزشی و دانشکده

ماده ۸: حمایت‌ها و تعهدات دانشگاه

۱. پرداخت حقوق ماهیانه به پژوهشگر به شرح زیر:

- ۱-۱: پژوهشگر طرح پسادکتری نوع اول مطابق با ضوابط و قوانین مربوط به معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور (دوسوم حقوق از طرف صندوق و یکسوم از طرف دانشگاه)
- ۲-۱: پژوهشگر طرح پسادکتری نوع دوم حداکثر مبلغ ماهیانه دو میلیون تومان که یکسوم آن از طرف دانشگاه پرداخت می‌شود.

تبصره ۵: در باب پژوهشگر نوع دوم ممکن است میزان حقوق ماهیانه دریافتی با توافق رسمی و کتبی استاد میزبان و پژوهشگر کمتر یا بیشتر از مبلغ درج شده در بند ۱-۲ باشد. در هر حال، دانشگاه تا یکسوم مبلغ توافق شده را تا سقف ۶۶۰ هزار تومان در هر ماه تقبل خواهد کرد.

۳-۱: پژوهشگر طرح پسادکتری نوع سوم مبلغ ماهیانه دو میلیون تومان که تمام آن از طرف دانشگاه پرداخت می‌شود.

۲. بیمه پژوهشگر در چارچوب قوانین و مقررات مربوط و بر مبنای حداقل حقوق تأمین اجتماعی

۳. حمایت‌های اداری لازم برای شرکت پژوهشگر پسادکتری در همایش‌های علمی یا دوره‌های کوتاه مدت تحقیقاتی (یکبار در هر سال)

۴. صدور گواهی‌نامه پایان دوره تحقیق پسادکتری پس از ارائه بروندهای تعیین شده و پایان یافتن دوره، تسویه حساب با دانشگاه، با امضای رئیس دانشگاه به دو زبان فارسی و انگلیسی

۵. طول دوره پژوهشی پسادکتری یک سال است. با وجود این، به شرط ارائه برون دادهای فاخر در انتهای سال اول، تأیید استاد میزبان و تأیید نهایی کارگروه، ادامه فعالیت پژوهشگر برای سال دوم نیز میسر خواهد شد.

۶. در انتهای دوره و با تأیید کارگروه به استاد میزبان حق الزحمه‌ای معادل راهنمایی یک پایان‌نامه کارشناسی ارشد پرداخت خواهد شد. این حق الزحمه مجزا از ضوابط مربوط به سقف دریافت سالیانه عضو هیئت علمی مطابق شیوه‌نامه مصوب هیات رئیسه، محاسبه و پرداخت خواهد شد.

تبصره ۶: انجام دوره پژوهشی پسادکتری در دانشگاه اصفهان، هیچ‌گونه تعهدی برای این دانشگاه جهت ادامه همکاری در قالب استخدام و یا همکاری در سایر طرح‌های برون دانشگاهی ایجاد نمی‌کند.

تبصره ۷: متقاضی استفاده از دوره پسادکتری به صورت کتبی متعهد می‌شود و اقرار می‌کند که رابطه استخدامی با هیچ دانشگاه یا موسسه علمی - تحقیقاتی دیگر ندارد.

تبصره ۸: دانشگاه مجاز است در صورت نارضایتی استاد پذیرش دهنده، مطابق با مقررات، در هر مرحله‌ای نسبت به فسخ قرارداد اقدام کند.

تبصره ۹: مسئولیت تأمین هزینه‌های تحقیقاتی دوره بر عهده استاد میزبان است. استاد میزبان از اعتبار پژوهشی حاصل از قرارداد با سازمان سفارش دهنده یا پژوهانه مصوب خود یا هر منبع مالی دیگر، هزینه‌های طرح را تأمین می‌کند.

ماده ۹: تعهدات و وظایف پژوهشگر

۱. رعایت دقیق ضوابط و مقررات دانشگاه در تمامی زمینه‌ها
۲. حضور کافی در دانشگاه برای اجرای طرح پیشنهادی با نظارت و هماهنگی استاد میزبان
۳. مشارکت در سایر برنامه‌های تحقیقاتی استاد میزبان یا برنامه‌های آموزشی گروه یا دانشگاه در صورت اعلام نیاز گروه یا دانشگاه. در صورت مشارکت پژوهشگر در برنامه‌های آموزشی گروه یا دانشگاه حق الزحمه ایشان در قالب حق التدریس و برابر مقررات و ضوابط مربوط، به صورت جداگانه پرداخت خواهد شد.

ماده ۱۰: کیفیت و کمیت بروندهای لازم برای اعطای گواهی

بروندهای حاصل از فعالیت پژوهشگر پسادکتری طی دوره یکساله از نظر کمی و کیفی باید پوشش دهنده کلیه شرایط مندرج در یکی از ردیف‌های جدول زیر باشد.

ردیف	برونداد ۱	برونداد ۲	توضیحات
۱	یک مقاله ISI در ۱۰٪ حوزه تخصصی در JCR	-	-
۲	ثبت اختراع در مبادی معتبر بین‌المللی	-	-
۳	مقاله ISI با مرتبه کیفی Q۱ در JCR	مقاله ISI Q۲ در JCR	-
۴	ثبت اختراع سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی	مقاله ISI Q۲ در JCR	-
۵	تألیف یا تصنیف یک کتاب (منتشر شده در انتشارات معتبر دانشگاهی)	-	مختص بعضی از رشته‌های علوم انسانی به تشخیص کارگروه
۶	مقاله ISI Q۲ در JCR	-	
۷	مقاله ISI با مرتبه کیفی Q۳ در JCR	مقاله ISI Q۳ در JCR	
۸	مقاله علمی - پژوهشی با مرتبه کیفی Q۱ در ISC	مقاله علمی - پژوهشی با مرتبه کیفی Q۱ در ISC	

تبصره ۱۰: کارگروه مجاز است در زمان بررسی درخواست متقاضی نسبت به الزام استاد میزبان و پژوهشگر پسادکتری به رعایت کردن یا رعایت نکردن ردیف یا ردیف‌های خاصی از جدول مذکور اقدام کند.

تبصره ۱۱: در صورتی که حقوق و مزایای پژوهشگر از طرح پژوهشی برون دانشگاهی عضو هیئت علمی پرداخت شود (پژوهشگران نوع ۲)، پایان یافتن طرح پژوهشی، برونداد دوره تلقی می‌شود و رعایت ردیف‌های جدول مذکور الزامی نیست. در صورتی که مدت زمان اجرای طرح بیش از یک سال باشد، تأیید انجام وظایف واگذار شده به پژوهشگر از سوی استاد میزبان ملاک عمل خواهد بود و لازم است به تأیید کارگروه برسد.

ماده ۱۱: این آیین‌نامه در ۱۱ ماده و ۱۱ تبصره تنظیم و در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۷ شورای تخصصی پژوهش و فناوری دانشگاه و جلسه مورخ ۱۳۹۶/۵/۲۳ هیئت رئیسه دانشگاه به تصویب رسید و از زمان تصویب جایگزین تمامی مصوبات و دستورالعمل‌های احتمالی موجود در دانشگاه شده و اجرایی است.